

Sygn. akt II Ca 75/16

POSTANOWIENIE

Dnia 07 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA w SO Grzegorz Ślęzak
Sędziowie:	SSA w SO Stanisław Łęgosz (spr.) SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek
Protokolant:	Paulina Neyman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2016 roku

sprawy z wniosku W. B.

z udziałem Z. B.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 28 lipca 2015 roku, sygn. akt I Ns 736/12

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie trzecim w ten sposób, że zasądzoną od uczestnika Z. B. na rzecz wnioskodawczyni W. B. dopłatę w kwocie 9.097,80 złotych obniżyć do kwoty 1.097,80 (jeden tysiąc dziewięćdziesiąt siedem 80/100) złotych;**
- 2. oddalić apelację w pozostałej części;**
- 3. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

SSA w SO Grzegorz Ślęzak

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek

Sygn. akt II Ca 75/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 lipca 2015 r. w sprawie INs 736/12 Sąd Rejonowy w Bełchatowie :

I. ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków W. B. i Z. B. wchodzi:

1. zestaw sprzętu muzycznego o łącznej wartości 3.797,00 zł,
2. sprzęt wędkarski o łącznej wartości 423,00 zł,
3. dwie wiertarki o łącznej wartości 125,00 zł,
4. szlifierka stołowa o wartości 162,00 zł,
5. podkaszarka spalinowa o wartości 167,00 zł,
6. komplet kluczy oczkowych o wartości 58,00 zł,
7. komplet kluczy nasadowych o wartości 74,00 zł,
8. trójzęba o wartości 77,00 zł,
9. spawarka transformatorowa o wartości 178,00 zł,
10. komputer stacjonarny z monitorem o wartości 479,00 zł,
11. drukarka o wartości 70,00 zł,
12. prostownik do ładowania akumulatorów o wartości 91,00 zł,
13. odtwarzacz DVD marki P. o wartości 220,00 zł,
14. sztuce na dwanaście osób marki (...) o wartości 133,00 zł,
15. aparat fotograficzny marki S. o wartości 15,00 zł,
16. pralka automatyczna marki W. o wartości 407,00 zł,
17. lodówka marki (...) o wartości 474,00 zł,
18. meble w pokoju dzieci o wartości łącznej 474,00 zł,
19. miniwieża o wartości 211,00 zł,
20. kuchenka gazowa marki A. o wartości 198,00 zł,
21. mikrofalówka o wartości 63,00 zł,
22. czajnik elektryczny o wartości 55,00 zł,
23. gofrownica o wartości 40,00 zł,
24. garnki o łącznej wartości 100,00 zł,
25. dwie butle gazowe o łącznej wartości 68,00 zł,
26. telewizor marki S. (...) cale o wartości 1.194,00 zł,
27. odkurzacz o wartości 38,00 zł,
28. odkurzacz piorący o wartości 302,00 zł,

29. przyczepka samochodowa typu S. o wartości 186,00 zł,
30. komplet naczyń na dwanaście osób o wartości 248,00 zł,
31. wersalka o wartości 199,00 zł,
32. meble kuchenne o wartości 268,00 zł,
33. meble pokojowe - segment o wartości 234,00 zł,
34. zegarek z radiem o wartości 23,00 zł,
35. kamera o wartości 216,00 zł,
36. pościel, pierzyny puchowe i prześcieradła o wartości 800,00 zł,
37. drewno o wartości 1.500,00 zł,
38. walizka z płytami o wartości 2.000,00 zł,
39. timer o wartości 100,00 zł,
40. głośniki o wartości 1.500,00 zł,
41. maszynka do mięsa marki Z. o wartości 92,00 zł,
42. robot kuchenny marki E. o wartości 104,00 zł,
43. maszyna do szycia marki Ł. o wartości 82,00 zł,
44. żelazko marki Z. marki 79,00 zł,
45. komplet naczyń na dwanaście osób o wartości 248,00 zł,
46. komplet sztućców na dwanaście osób marki (...) o wartości 133,00 zł,
47. cztery krzesła składane o łącznej wartości 64,00 zł,
48. rower o wartości 200,00 zł,
49. jednostki rozrachunkowe w ilości 363,5137 zgromadzone na koncie wnioskodawczym W. B. w (...);
50. jednostki rozrachunkowe w ilości 119,347 zgromadzone na koncie uczestnika Z. B. w (...);
51. środki pieniężne zgromadzone na subkoncie emerytalnym wnioskodawczyni W. B. w (...) w kwocie 14.497,93 zł,
52. środki pieniężne zgromadzone na subkoncie emerytalnym uczestnika Z. B. w (...) w kwocie 5.299,05 zł;

II. dokonał podziału majątku wspólnego W. B. i Z. B. w ten sposób, że:

1. składniki majątkowe wymienione w punkcie I pkt 41-48, 51 oraz połowę jednostek rozrachunkowych wskazanych w pkt I pkt 50 przyznał na wyłączną własność wnioskodawczyni W. B.,
2. składniki majątkowe wymienione w punkcie I pkt 1-40, 52 oraz połowę jednostek rozrachunkowych wskazanych w pkt I pkt 49 przyznał na wyłączną własność uczestnika Z. B.,

III. tytułem dopłaty zasądził od uczestnika Z. B. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 9.097,80 zł, płatną w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;

IV. nakazał zwrócić wnioskodawczyni z sum Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Belchatowie kwotę 100,52 zł tytułem części niewykorzystanej zaliczki zaksięgowanej w księdze zaliczek pod poz. 507/14;

V. zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 949,74 zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania, zaś w pozostałym zakresie ustalił, że każda ze stron ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

Wnioskodawczyni W. B. i Z. B. związek małżeński zawarli w dniu 28 kwietnia 1990 r. Wyrokiem z dnia 28 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. w sprawie I C 808/11 rozwiązał przez rozwód ten związek małżeński z winy uczestnika Z. B.. Wyrok uprawomocnił się 1 maja 2012 r.

W czasie trwania małżeństwa M. P. (1) udzielił darowizny na rzecz swojej siostry wnioskodawczyni W. B. w kwocie 10 min złotych przed denominacją na zapłatę odstępnego w zakresie nabycia domu, w którym później zamieszkała ze swoją rodziną.

W 2007 r. M. P. (1) udzielił pożyczki na rzecz swojej siostry wnioskodawczyni W. B. w kwocie 40.000 zł na rozpoczęcie przez nią i jej męża działalności gospodarczej w postaci sklepu pod nazwą (...). Na ten cel zlikwidował lokaty terminowe w (...) im. (...) w O.. Wnioskodawczyni zwróciła bratu pożyczkę w kwocie 5.000 zł; pozostała część nie została zwrócona.

W 2002 r. M. P. (2) darował swojej córce kwotę 9.000 zł z przeznaczeniem na pokrycie przez uczestnika udziału w spółce cywilnej (...). Z kwoty tej wnioskodawczyni zwróciła swojemu ojcu 3.000 zł.

W dniu 20 stycznia 2004 r. uczestnik Z. B. zawarł z (...) spółkę cywilną pod nazwą (...) materiały budowlane spółka cywilna. Wkład uczestnika wynosił 25.000 zł.

W czasie trwania małżeństwa strony zgromadziły ruchomości, które zostały wymienione w punkcie pierwszym postanowienia.

Wnioskodawczyni W. B. jest członkiem (...). Na dzień 1 maja 2012 r. zgromadzonych było na jej koncie 749,5127 jednostek rozrachunkowych, z czego umorzono i przekazano do ZUS 51,5% jednostek rozrachunkowych tj. 385,9990 jednostek rozrachunkowych.

Uczestnik Z. B. jest członkiem (...). Stan rachunku uczestnika w okresie od 9 sierpnia 2006 r. do 1 maja 2012 r. po uwzględnieniu przekazania do ZUS 51,5% kapitału wynosił 119,347 jednostek rozrachunkowych.

Na subkonto w ZUS wnioskodawczyni W. B. została przekazana kwota 14.497,93 zł odpowiadająca 51,5% umorzonych jednostek rozrachunkowych. Na subkonto w ZUS uczestnika Z. B. została przekazana kwota 5.299,05 zł odpowiadająca 51,5% umorzonych jednostek rozrachunkowych.

W dniu 2 października 2007 r. Z. B. został udzielony kredyt w kwocie 90.000 zł, który został w całości spłacony. Po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej kredyt spłacał uczestnik; wnioskodawczyni dokonała 5 wpłat po 200 zł każda. Uczestnik po 1 maja 2012 r. spłacił kredyt w wysokości 30.579,53 zł.

Zgodnie z art. 31 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje pomiędzy małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa małżeństwa obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich. Wspólność majątkowa między stronami ustała z dniem 1 maja 2012 r. kiedy to uprawomocnił się wyrok orzekający między stronami rozwód.

W trakcie trwania małżeństwa stron ich stosunki majątkowe podlegały ustawowej wspólności majątkowej i były regulowane przez art. 31-46 k.r.o.

W myśl art. 46 k.r.o. od chwili ustania wspólności ustawowej do majątku który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i dziale spadku. Odesłanie to odnosi się do grupy przepisów normujących podział majątku w sferze materialnoprawnej tj. art. 1035-1046 Kodeksu cywilnego. Na mocy art. 567 §3 k.p.c. również przepisy postępowania o dziale spadku mają odpowiednie zastosowanie do postępowania o podział majątku dorobkowego. Kolejne odesłanie przewiduje art. 1035 k.c, który do wspólności majątku spadkowego i dziale spadku nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych.

Stosownie do art. 618 §1 k.p.c. w zw. z art. 467 §3 k.p.c. oraz do art. 686 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga także spory o prawo własności, jak również wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy oraz z tytułu pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na majątek nakładów i spłaconych długów.

Wskazane odesłania powodują, że przedmiotem podziału majątku dorobkowego dokonywanego przez sąd powinien być cały majątek objęty wspólności ustawową, a jego skład i wartość ustala sąd.

Na majątek wspólny składały się ustalone przez Sąd ruchomości, co do których strony przedstawiły dowody ich wchodzenia w skład majątku wspólnego, bądź nie zaprzeczyły wchodzenia ruchomości w skład tego majątku.

Na majątek wspólny składały się również jednostki rozrachunkowe zgromadzone przez strony w otwartych funduszach emerytalnych oraz środki przekazane na ich subkonta w ZUS.

Stosownie do art. 45 §1 k.r.o. każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności.

Obie strony zgłosiły w przedmiotowej sprawie nakłady z majątków odrębnych na majątek wspólny.

W ocenie Sądu wnioskodawczyni poprzez własne zeznania oraz zeznania świadków M. P. (1) oraz M. C. i B. B., które wzajemnie się potwierdzały i uzupełniały wykazała, że na potrzeby majątku wspólnego przekazała darowiznę otrzymaną od ojca M. P. (2) w kwocie 6.000 zł oraz pożyczkę otrzymaną od brata M. P. (1) w kwocie 35.000 zł. Wnioskodawczyni wykazała ponadto, że poniosła nakład na majątek wspólny po ustaniu wspólności majątkowej poprzez spłatę kredytu w (...) w R. w kwocie 1.000 zł. Sąd nie przyjął jednakże do rozliczenia kwoty 10 min złotych (przed denominacją) zapłaconej tytułem odstępnego za użytkowanie nieruchomości w B., albowiem nakład ten został zużyty w celu zaspokojenia potrzeb rodziny wnioskodawczyni w postaci zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Tego typu nakład jak wynika z treści art. 45 k.r.o. nie podlega rozliczeniu.

Natomiast uczestnik wykazał, że po ustaniu wspólności majątkowej dokonał nakładu na majątek wspólny poprzez spłatę kredytu zaciągniętego na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej w czasie trwania małżeństwa w (...) w R. po 1 maja 2012 r. w kwocie 30.579,53 zł.

Dokonując podziału majątku wspólnego Sąd miał na uwadze zasadę wyrażoną w art. 43 § 1 k.r. i o. zgodnie z którą oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym.

Kierując się powyższymi dyrektywami Sąd uznał, iż łączna wartość całego majątku wspólnego podlegającego podziałowi stanowi kwotę 37.774,98 zł, z czego na każdą ze stron przypada po 18.887,49 zł. Wnioskodawczyni w

ramach podziału majątku wspólnego otrzymała składniki majątkowe o wartości 15.499,93 zł, zaś uczestnik 22.275,05 zł.

Wobec tego, że nakłady stron na majątek wspólny przekraczały wartość samego majątku wspólnego Sąd dokonał odrębnego rozliczenia samych składników majątku oraz odrębnie rozliczył między stronami nakłady z ich majątków odrębnych na majątek wspólny.

Z tytułu przyznanych składników w ramach podziału majątku wspólnego należy się wnioskodawczyni dopłata w kwocie 3.387,56 zł (18.887,49 zł - 15.499,93 zł) Wnioskodawczyni poniosła nakłady na majątek wspólny w wysokości 42.000 zł (35.000 zł + 6.000 zł + 1.000 zł), zaś uczestnik w wysokości 30.579,53 zł. Wobec tego, że nakłady wnioskodawczyni były wyższe niż uczestnika należał się jej zwrot połowy różnicy tych nakładów ($42.000 - 30.579,53 : 2 = 5.710,24$ zł).

W tej sytuacji łącznie należy się wnioskodawczyni dopłata od uczestnika w kwocie 9.097,80 zł (3.387,56 zł + 5.710,24 zł).

Termin płatności dopłaty Sąd określił na podstawie art. 212 §3 k.p.c. (mającym zastosowanie do spraw o podział majątku wspólnego poprzez art. 617 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. w zw. z art. 567 §3 k.p.c.) uznając, że jest to wystarczający termin, by uczestnik zgromadził niezbędne środki pieniężne na wykonanie dopłaty. Sąd uznał, że trzymiesięczny termin wykonania dopłaty przez uczestnika na rzecz wnioskodawczyni nie naruszy słusznego interesu żadnej ze stron, a także będzie możliwy do spełnienia przez uczestnika.

Jednostki rozrachunkowe zgromadzone przez strony Sąd podzielił stosownie do art. 126-128 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 989) i Sąd nie brał ich przy pozostałych rozliczeniach majątku wspólnego.

Zgodnie z art. 126 w/w ustawy jeżeli małżeństwo członka otwartego funduszu uległo rozwiązaniu przez rozwód lub zostało unieważnione środki zgromadzone na rachunku członka funduszu przypadające byłemu współmałżonkowi w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków są przekazywane w ramach wypłaty transferowej na rachunek byłego współmałżonka w otwartym funduszu.

Sąd dzieląc po połowie środki zgromadzone w otwartych funduszach emerytalnych obojga byłych małżonków miał na uwadze, że wartość rynkowa tych praw cały czas zmienia się i jest różna w różnych otwartych funduszach emerytalnych, a nadto nie mogą one być przedmiotem swobodnego obrotu a możliwość wykorzystania tych środków nastąpi dopiero po osiągnięciu wieku emerytalnego. Stąd też Sąd dokonał fizycznego podziału jednostek rozrachunkowych zgromadzonych przez obie strony, przyznając drugiej stronie połowę jednostek rozrachunkowych.

O zwrocie niewykorzystanej zaliczki wpłaconej przez wnioskodawczynię Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 84 ust. 1 i 2 w zw. z art. 80 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach sądowych był art. 520 §1 i §2 k.p.c. Sąd uznał, że interesy stron były sprzeczne, w związku z czym należało stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów. Dlatego też Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni połowę poniesionych przez nią w sprawie kosztów sądowych, które łącznie wyniosły kwotę 1.899,48 zł (1000 zł opłaty sądowej od wniosku + 899,48 zł tytułem poniesionych wydatków na poczet opinii biegłego), zaś w zakresie pozostałych kosztów poniesionych przez strony Sąd rozstrzygnął zgodnie z zasadą z art. 510 §1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik postępowania. Zaskarżył je w części, a mianowicie w pkt. II, pkt. III oraz w pkt. V zarzucając:

I. Naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a) art. 888 § 1 kc przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że środki pieniężne otrzymane przez wnioskodawczynię i uczestnika od jej brata (40 000 zł.) oraz przez wnioskodawczynię od ojca wnioskodawczym (9 000 zł.) stanowiły

darowiznę na rzecz wnioskodawczynie i co za tym idzie przeznaczenie tych środków na majątek wspólny stron, potraktowane zostało jako nakład z majątku odrębnego wnioskodawczynie na majątek wspólny, w sytuacji w której ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż podstawą przekazania na rzecz stron postępowania w/w kwot były umowy pożyczki;

b) art. 720 § 1 kc w związku z art. 45 § 1 k.r.i.o przez jego niezastosowanie i uznanie, że kwoty otrzymane przez wnioskodawczynię i uczestnika od brata i ojca wnioskodawczynie w łącznej wysokości 49 000 zł., przeznaczone na prowadzenie działalności gospodarczej w trakcie trwania związku małżeńskiego stron, stanowiły nakład z majątku odrębnego wnioskodawczynie na majątek wspólny stron postępowania;

c) art. 45 § 1 k.r.i.o. przez jego błędne zastosowanie i uznanie, że wnioskodawczynie dokonała nakładu z majątku odrębnego na majątek wspólny w wysokości 41 000 zł, w sytuacji w której środki przekazane na majątek wspólny nie pochodziły z majątku odrębnego wnioskodawczynie, a podstawą ich uzyskania były zawarte z bratem wnioskodawczynie i jej ojcem umowy pożyczki;

d) art. 65 § 2 kc przez jego niezastosowanie i uznanie, że wnioskodawczynię łączyła z bratem oraz ojcem umowa darowizny, w sytuacji w której z zeznań zarówno świadków jak i stron postępowania wynika, że zamiarem osób przekazujących stronom środki pieniężne było ich zwrot, a zatem strony łączyła umowa pożyczki.

II. Błąd w ustaleniach faktycznych sprawy polegający na przyjęciu, że wnioskodawczynie otrzymała od swojego brata M. P. (1) darowiznę w wysokości 9 000 zł., w sytuacji w której podstawą przekazania tej kwoty była umowa pożyczki oraz tożsamy błąd w ustaleniach faktycznych co do rodzaju zawartej pomiędzy wnioskodawczynią i uczestnikiem a ojcem wnioskodawczynie umowy, na mocy której wnioskodawczynie wraz z uczestnikiem otrzymali kwotę 40 000 zł., polegający na przyjęciu, iż była to umowa darowizny, w sytuacji w której podstawą przekazania w/w kwoty była umowa pożyczki.

Wskazując na powyższe apelujący wnosil o zmianę postanowienia w części zaskarżonej poprzez:

1/ zarządzenie sprzedaży składników majątku wspólnego wskazanych w pkt. 1 - 40 - pkt. I zaskarżonego postanowienia oraz podział uzyskanej ze sprzedaży kwoty pomiędzy strony, stosownie do udziałów przysługujących im w majątku wspólnym;

2/ zasądzenie od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika dopłaty w wysokości 11402,21 zł. płatnej w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia płatności;

3/ zasądzenie od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika kosztów postępowania, w tym wynagrodzenia pełnomocnika uczestnika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarżący w apelacji nie kwestionuje ustalonego przez sąd pierwszej instancji składu majątku wspólnego, natomiast oponuje przyznaniu mu na własność mienia ruchomego wymienionego w punktach 1-40 zaskarżonego postanowienia i wnosi zarządzenie dokonania jego sprzedaży stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego oraz podział kwoty uzyskanej pomiędzy strony stosownie do ich udziałów. Z uzasadnienia apelacji wynika, że nie chce tych przedmiotów, albowiem w jego ocenie nie przedstawiają one żadnej wartości handlowej.

W tej części wniesiona apelacja nie jest uzasadniona i nie może odnieść zamierzonego skutku. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wartość składników majątku ruchomego w toku postępowania została ustalona w oparciu o opinię biegłego J. S., która po jej uzupełnieniu nie była już kwestionowana przez strony postępowania. Stąd też twierdzenie uczestnika, że przydzielone mu składniki majątku nie przedstawiają żadnej wartości, nie jest uprawnione. Po drugie przepis art. 212 § 2 k.p.c. mający odpowiednie zastosowanie w niniejszej sprawie przewiduje, że rzecz która nie

daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 czerwca 2000 roku w sprawie V CKN 257/00 (Legalis) przepis art. 212 § 2 k.c. pozostawia sądowi decyzje co do wyboru pomiędzy przyznaniem rzeczy jednemu ze współwłaścicieli a zarządzeniem jej sprzedaży. Tego wyboru sąd ma dokonać „stosownie do okoliczności”, a tymi okolicznościami mogą być np. zawód, wiek, rodzaj wspólnej nieruchomości, sytuacja rodzinna i majątkowa współwłaścicieli, ich zdolność finansowa do uiszczenia spłat (dopłat), zgodność podziału z zasadami prawidłowej gospodarki itp. Oczywiście jest tak, iż sąd powinien dążyć do takiego sposobu zniesienia współwłasności (podziału składników majątku dorobkowego), który byłby akceptowany przez wszystkich współwłaścicieli, jednakże nie oznacza to, aby sądowi można zasadnie postawić zarzut przekroczenia uprawnień wynikających z art. 212 § 2 k.c. gdy samodzielnie dokona wyboru sposobu zniesienia współwłasności, nawet bez zgody uczestników, o ile jest to uzasadnione okolicznościami sprawy. To uprawnienie sądu w zakresie wyboru sposobu zniesienia współwłasności doznaje wszakże ograniczeń wynikających z konieczności respektowania woli współwłaścicieli, wbrew której nie można przyznać rzeczy jednemu z nich, jeżeli żaden ze współwłaścicieli nie życzy sobie takiego sposobu zniesienia współwłasności.

W przedmiotowej sprawie taka sytuacja jednak nie występuje. To wnioskodawczyni domagała się przyznania powyższych składników majątku wspólnego na rzecz uczestnika. Mając na uwadze rodzaj i przeznaczenie tych nieruchomości, przyznanie ich uczestnikowi jest uzasadnione. Należy także zwrócić uwagę na pewną niekonsekwencję argumentacji skarżącego. Wyjście ze współwłasności w drodze sprzedaży według przepisów kodeksu postępowania cywilnego polega na tym, że żaden ze współwłaścicieli nie przejmuje rzeczy będącej przedmiotem zniesienia współwłasności i rzecz ta zostanie sprzedana a uzyskana kwota zostanie podzielona między współwłaścicieli. Taki sposób wyjścia ze współwłasności dotyczyć można jedynie rzeczy, które mają określoną wartość, a tym samym realne szanse na znalezienie nabywcy. Tymczasem sam skarżący wskazuje, że rzeczy te nie przedstawiają jakichkolwiek wartości handlowej i praktycznie nie mają szans zaleźnienia nabywcy licytacyjnego a jednak wnioskuje o zarządzenie ich sprzedaży. Poza tym nie można tracić z pola widzenia również, że przy tego rodzaju rzeczach o jakie chodzi w przedmiotowej sprawie, koszty przeprowadzenia sprzedaży stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego, mogłyby być nieproporcjonalnie duże w stosunku do uzyskanej ceny. Z tych względów złożony przez uczestnika na etapie postępowania odwoławczego wniosek o dokonanie podziału składników majątku wspólnego określonego w punktach 1-40 przez zarządzenie ich sprzedaży stosownie do przepisów kpc, nie może być oceniony jako racjonalny i nie może zostać uwzględniony.

Zasadna jest natomiast apelacja uczestnika kwestionująca ustalenie sądu pierwszej instancji co do tego, że wnioskodawczyni poniosła nakład z swojego majątku odrębnego na majątek wspólny w kwocie 41000zł z pieniędzy jakie uzyskała od brata (35000zł) i od ojca (6000 zł). Rację ma skarżący, że w przedmiotowej sprawie nie można mówić o darowiznach skoro kwoty te miały być zwrócone i jak ustalił sąd częściowo zostały już zwrócone. Zresztą w ustaleniach sąd przyjmuje, że kwota 40000zł od brata wnioskodawczyni była pożyczką. Powyższe musi prowadzić do zmiany rozstrzygnięcia o wysokości dopłaty. Wnioskodawczyni w wyniku podziału otrzymała nieruchomości o wartości 15499,93 złotych, a uczestnik o wartości 22.275,05 złotych. Z tytułu podziału nieruchomości uczestnik obowiązany jest do uiszczenia na rzecz wnioskodawczyni spłaty w kwocie 3887,56 złotych. W toku postępowania uczestnik zgłosił do rozliczenia nakład z majątku odrębnego w wysokości 30.579,53 złotych na spłatę wspólnego kredytu, zaś wnioskodawczyni nakład z majątku odrębnego w wysokości 1000 złotych na spłatę wspólnego kredytu, a na ostatniej rozprawie przed sądem pierwszej instancji nakład z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika w wysokości 25000 złotych, za które zostały zakupione udziały uczestnika w spółce cywilnej, a które obecnie zostały przez niego zbyte.

Uwzględniając powyższe nakłady ostateczna wysokość dopłaty należna od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni to kwota 1097,80 złotych i do takiej wysokości Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.c. obniżył zasądzoną na rzecz wnioskodawczyni w punkcie III postanowienia kwotę 9097,80 złotych. W pozostałym zakresie apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw oddalił - art. 385 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

SSA w SO Grzegorz Ślęzak

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR Aleksandra Szymorek-Wąsek